

цѣль на науката, а не пълния ѝ обемъ. Тукъ не се прѣдава самата наука като наука, а се прѣподава като срѣдство при постигане образователна цѣль. Его защо най мжчния въпросъ тукъ е да се опрѣдѣли точната цѣль, която трѣбва да се прѣслѣдва съ обучението по естествознанието въ срѣднитѣ училища. Казахме, че цѣльта на описателнитѣ естествени науки е ориентиране съ физическата околностъ. Отъ тука ще може да се извлѣче и цѣльта за обучението. За ориентиране въ физическата околностъ и за нейното владѣние се изисква да се знаятъ всички факти, явления и прѣдмети въ тази околностъ, законитѣ, по които се управляватъ тѣзи явления, отношението на прѣдметнитѣ по-между имъ и пр. При такоѳа едно положение, истъква се въпроса: може ли обучението по ест. науки да си постави тѣзи двѣ задачи? Естествено е, че не може. Защото природата е тѣй богата съ прѣдмети и явления, че е физически невъзможно да се вземе въ гимназинтѣ, вѣдѣто главната цѣль е общообразователна. Отъ това не се разбира обаче, че не трѣбва да се изучаватъ прѣдметнитѣ и явленията; напротивъ тѣ трѣбва да се изучаватъ, нѣ толкова болкото да приготвятъ ученицитѣ за понататашно самостоятелно занимание. А това може да се постигне, ако развиемъ въ ученицитѣ способността да наблюдаватъ. И дѣйствително съ изучаването само на нѣкои прѣдмети, ний можемъ да научимъ ученицитѣ какъ да изучаватъ другитѣ. Така щото първата цѣль, ориентиране въ природата, ний ще постигнемъ, не като запознаемъ ученицитѣ съ всички прѣдмети, които ги окръжаватъ, а като развиемъ въ тѣхъ способността да наблюдаватъ. Втората цѣль — владение на природата, се постига чрѣзъ умѣнието да се разсѣждава върху факти отъ естествения животъ, което пакъ можемъ да достигнемъ, като се запознаватъ ученицитѣ съ всички заключения извадени отъ добититѣ познания. Но да видимъ да ли и това може да се направи? Ние знаемъ, че и тѣзи заключения сж много и не сж постоянна величина. Тѣ сж много и може би, когато ще свършатъ ученицитѣ, тѣзи заключения да остарѣятъ и ученицитѣ ще се нуждатъ отъ други. Затова и тука ще трѣбва да постигнемъ, както при първия случай, т. е. трѣбва да се стрѣмимъ да научимъ ученицитѣ самостоятелно да си правятъ заключения по придобититѣ факти по естествознани-